AKBABA

Mısır, Ingiltere aleyhine ayaklandı:

Ingiliz — Burası da batmağa başladı!..

RADYOLİN : Dişleri inci gibi beyazlatır.
RADYOLİN : Bütün mikropları öldürür.
RADYOLİN : Diş etlerini kuvvetlendirir.
RADYOLİN : Mevcut diş macunlarının en mükemmelidir.

Zevcinin aşkını muhafaza için

Mücadele ediyor!

Meşhur bir sinema yıldızı: «Hiç bir erkeği muhafaza için mücadeleye girişmek zahmete değmez» diyor. Halbuki, bir çok kadınlar bu fikirde değildirler Onlar, zevcelerinin başka kadınlar üzerindeki dikkat nazarlarını kemali haşyetle takip ederler. Fakat bunlar aynaya bakarak biraz da kendi kabahatleri olduğunu biliyorlar mı?

Bir erkeğin, beyaz ve yumuşak bir cildi, taze ve genç bir teni takdir nazarlarile seyretmesi pek tabiidir. Bir kadın, yüzünün buruştuğunu, güzelliğinin solduğunu görünce evvelâ zevcinin nazarı dikkatini celbedecek bir genç kız tazeliğini iktisap etmek çaresine tevessül etmelidir ki, bu hali hazırda her kadın için kolay ve mümkündür. Her akşam yatmazdan evvel yalnız pembe rengindeki TOKALON kremini kullanınız.

Siz uyurken ensacınız üzerinde icrayı tesir ederek yüzün zayıf düşmüş adalelerini kuvvetlendirir, buruşukları giderir ve cildi gençleştirir. Sabahleyin yüzünüzde husule gelen şayanı hayret tebeddülü nazarı takdirler seyrediniz. Gündüz için beyaz rengindeki (yağsız) TOKALON kremini kullanınız.

Bu krem münbasit mesamatı sıklaştırır. Ve bütün siyah benleri kaybettirir. Bu gençleşme tedavi tarzı sayesinde zevcinin aşkını yeniden kazanmağa muvaffak olmuştur.

5 KURUŞ!

Beş kuruş nedir, değil mi?..
Bazan, sağlığımızın, neşemizin kurtarıcısıdır!
Beş kuruş, bir soğuk almanın korkunç akibetlerine mâni olabilir!
Beş kuruş, nezle, grip, sıtma, ateşleri içinde günlerce yataklarda sayıklamaktan bizi kurtarabilir!
Bunun için, evinizde, daima, tertemiz zarflar içinde beşer kuruşa satılan:

E. NEŞET Kininlerinden bulundurunuz!

DepoSU : İstanbul, Ankara caddesi, No. 88.

NEVROL

SİNİRE

Çarpıntıya

birebirdir. Hiddet, merak, korku, kaza neticesi birdenbire bayılanlara [20] damlası hayat verir. Canını sevenler evlerinde birer şişe bulundurmalıdırlar.

TUNADAN BATIYA

Yazan :
İSMAİL HABİP

Türk nesrine yeni bir lezzet getiren bu kitabı, her edebiyat severin okuması gerektir.

125 kuruştur.

ADEMİ İKTİDAR
Ve
BELGEVŞEKLİĞİNE

HORMOBİN

Tafsilât Galata posta kutusu 1255

Doktor

Feyzi Ahmet

Cild ve efrenci hastalıklar mütehassısı hergün sabahtan akşama kadar hastalarını kabul eder. İstanbul Ankara caddesi

Sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü
Yusuf Ziya
Basıldığı yer : AKŞAM MATBAASI

Yıl 13 — Cumartesi, **23** *Teşrinisani 1935 — Sayı* **98**

Müessisleri :
Yusuf Ziya Ortac — Orhan Seyfi Orhon
ABONE : Türkiye için, yıllığı 500, altı aylığı 250, üç aylığı 125 kuruş
ECNEBİ : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş
ADRES : İstanbul, Ankara caddesi, AKBABA
Telefon : 22129 Sayısı 10 Kuruş

YALANCI DÜNYA

İçinde yaşadığımız cemiyetin ne kadar tereddi ettiğini anlamak istiyor musunuz? Yalanın bizi nasıl sımsıkı sardığını düşününüz. Memur, tüccar, esnaf, işçi, sanatkâr... Büyük, küçük hepimiz yalan söylüyoruz. Bugünkü hayat şeraiti ile yalansız yaşamak mümkün değildir.

İstanbul şehri, diğer bütün şehirler gibi gözlerini yalanla açıyor, yalanla kapıyor.

Sabahleyin satıcıların yalanları başlıyor:

— Arnavutköyünün çilek!

— Amasyanın bamya!

— Bayram paşanın bakla!

— Çi bal!

Sokağa çıkıyorsunuz, müvezzi elinize bir gazete tutuşturuyor, içi baştan aşağı yalan dolu. İşinize gidiyorsunuz. Bütün gün atlatmak, aldatmak, inandırmakla uğraşıyorsunuz.

Akşam, mağaza vitrinlerinden sinema ilânlarına kadar yalanlarla dolu bir âlem içinden geçerek evinize geliyorsunuz. Masanızın üstünde bir mektup:

— Sonsuz iştiyaklarla gözlerinden öperim!

— Yalan!

Cevap yazıyorsunuz:

— Derin tahassürlerle ellerini sıkarım.

— O da yalan!

Hizmetçiniz izin almak, çocuğunuz fazla para koparmak, karınız kaynanasını çekiştirmek, ananız gelinini kötülemek için yalan söylüyor. Nihayet yalan söylemek ve yalan dinlemekten yorgun bir halde yatağınıza uzanıyorsunuz.

*

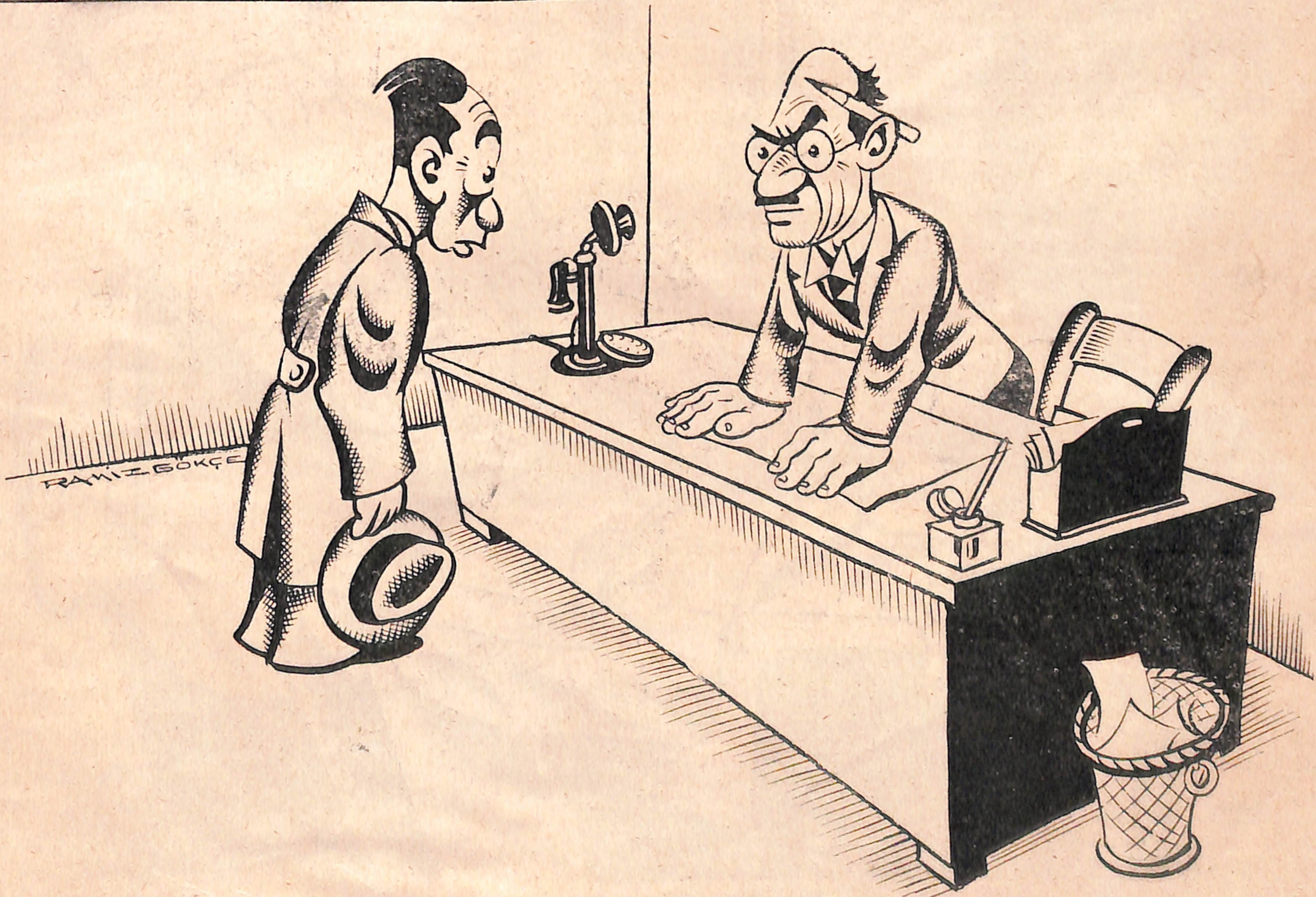
Eskiler hayatın bakasızlığından kinaye:

— Yalan dünya!

Derlerdi. Biz, daha doğrusunu söylemek istiyorsak onu bir parçacık değiştirip:

— Yalancı dünya!

Diyebiliriz. **Orhan Seyfi**

— Fransızca, ingilizce, almanca bilirim...
— Kâfi değil.. Daha kimleri bilirsiniz?..

ESKİ BAYRAĞI GÜVE YEMESİN!

Yunan kralı Jorjun «reyiâmla beni çağırdılar, millet beni istiyor, gitmeliyim!» diye Londradan kalkıp güzel güzel, kendi ayağile Atina yolunu tutmasına ne diyorsunuz?

Sanırım ki rasgetirip te yüzüne karşı diyemiyeceğinize kızarak içinizden şöyle söyleniyorsunuz:

— Şaşayım aklına!

Bana sorarsanız: Ben ancak zincirlere vurulmuş olarak, yaka paça götürülmek şartile - o dahi haykıra bağıra, çırpına yoluna! - öyle giderdim. Giderdim değil, zorla sürüklenirdim. Böyle tahta ancak tahtelhıfz geçilir! Beni o halde görenler tahta geçecek kral değil, timarhaneye sokulacak deli sanarlardı. Fakat, sonra, deli olmayıp ne kadar aklı başında bir adam olduğumu herkes anlardı:

— Tevekkeli feryat etmiyormuş, gitmek istemiyormuş, başına geleceği ne iyi biliyormuş!

Derlerdi.

Daha geçen gün değil miydi ki gene o reyiâmın sonunu beklemek emrile palas pandıras - bu kelimeler de ne kadar (Metaksas), (Gonatas), (Plastiras) gibi ihtilâlcı Rum adlarına benziyor! - Londraya kapağı dar atmıştı.. Yarın, gene bir reyiâmla arka kapıdan zamkinos - tuhaf şey, bu kelime de (Venizelos) ve (Pangalos) gibi gene Yunan ihtilâlcilerinin adını andırıyor! - Britanya adasını boylamıyacağı veya boylamağa vakit bulamıyacağı ne malûm?

Bu korkulu, çürük, temelsiz, tehlikeli işe benden pas!

*

İdare şeklini değiştiremiyen devlet olur mu? Fakat Yunanistandaki kadar da kaypak rejime ancak karışık politika rüyalarında rasgelinebilir.

Yunan tarihinin son çeyrek asrı bir kucaktan kucağa atlayış, bir elden ele geçiş, bir gidiş geliş, bir yerleşemeyiş devridir. Herkes ve her şey tetkik üstünde duruyor. Gece yatağına giren bir Yunanlı sabahleyin gözünü açınca, kendisinden daha önce uyananlara şunu sormalıdır:

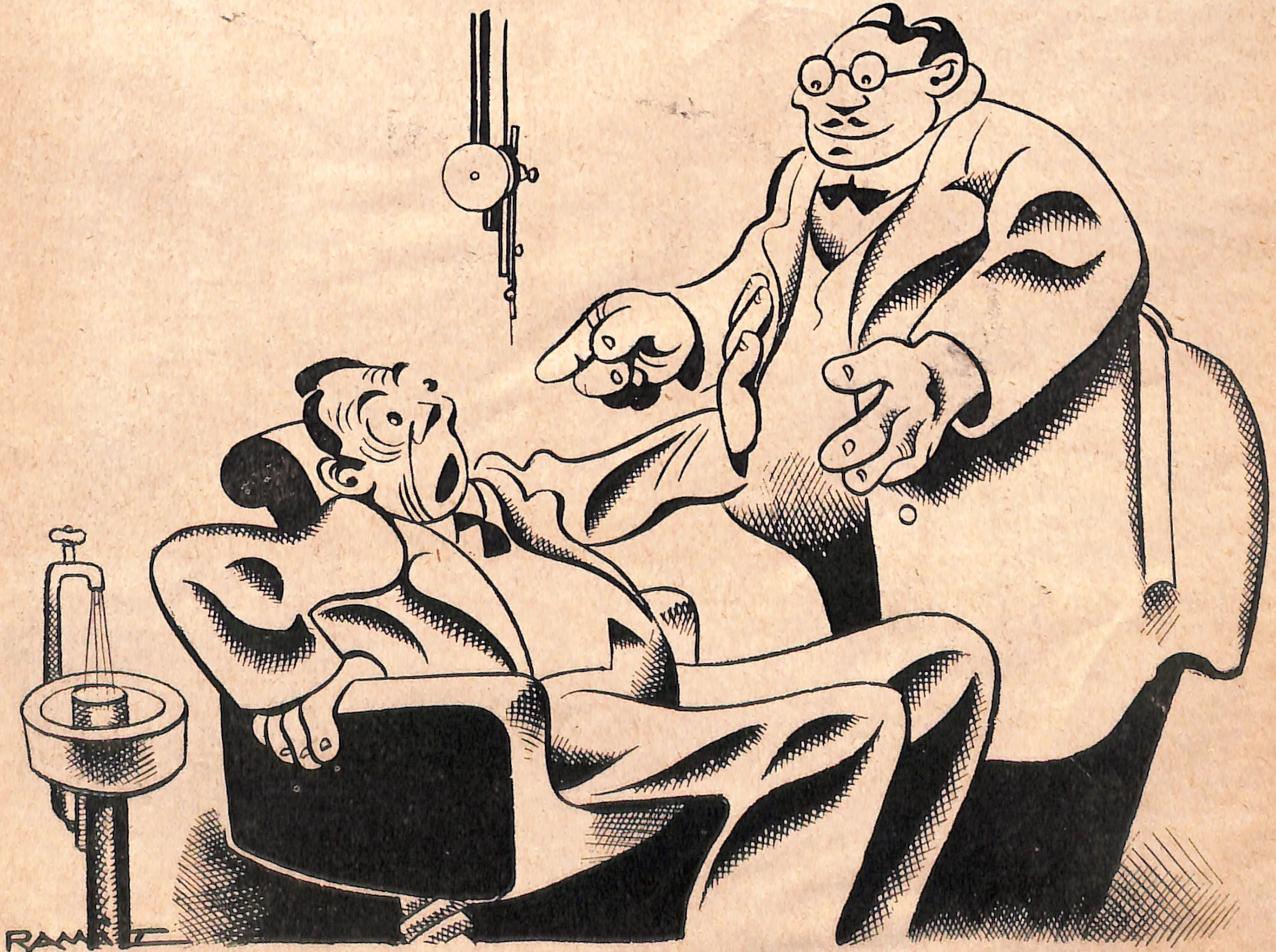
— Kirye Yorgi, hangi rejimdeyiz?

— Dünkü rejim duruyor, zito kral!

Ertesi günü gene sorar ve şu cevabı alır:

— Zito Venizelos!

Anlarsınız ki Yunan bayrağından taç işareti kalkmıştır. Fakat, gene konması bir gün meselesidir. Aç dola-

Dişçi — Çürük o kadar büyük ki altınla doldurmağa imkân yok..
Hasta — O halde kâğıt para ile doldurunuz!

bı, sakla taçlı bayrağı, çıkar taçsızını, çek ipe! Yazık ki bu kargaşalıklarda ipe çekilenler yalnız taçlı ve taçsız bayraklar değildir!

*

Bir Yunan kralı olarak Atinaya ayağımı basınca şöyle düşünürdüm: — Acaba dönüş ne zamana?

Saraya girerdim: — Kaç ay için?

Zito seslerine karşı: — Bugün bana, yarın kime?

(Kondilis) e bakarken: — Bakalım yarın neci olacak?

(Venizelos) lâfı geçtikçe: — Mademki yaşıyor, günlerim sayılıdır!

Selânikte amele grevi olunca: — Tayyarem hazır mı?

Giritte isyan haberi üzerine Londraya telgraf: Apartımanımı havalandırınız.

*

Hoş, bunlar bizim karışacağımız işlerden değildir. Bir hırçın ve yosma komşu kadın farzediniz ki ikide bir, boşanıp evleniyor. Her boşanma ve evlenmede biraz kulaklarımız rahatsız oluyor... (Zito!) sesleri ve kadeh şangırtılarile! Uydurma «reyiâm» bir nikâh hücceti yerine geçiyor, ne diyebiliriz ki... Kalkıp yeni evlileri kutlulamağa gidiyoruz:

— Tanrı bir yastıkta kocatsın!

Biz bunu söylerken bıyık altından gülüyoruz. Gelin manalı ve utangaç önüne bakıyor, güvey dişlerini sıkıyor. Karısı istediği kadar odalarında ona dil döksün: «Seninim, kiminle olsam gene daima senin idim, seni ister, seni düşünürdüm, bugün ömrümün en sevinçli günüdür, ayrılmamacasına sana kavuştum!» desin. Kocanın kulağı kirişte, yüreği şüphededir. Can kaygusu da üstelik!

Hayır belli ki gene çiftler arasında yıldız barışıklığı yok!

Aman, eski bayrağa naftalin serpiniz, yakında lâzım olacak: Güve yemesin! **Akbaba**

Kadın — Sevgilim evlenince bu güzel manzaraları hatırlarız, değil mi?
Erkek — Şüphesiz, bilhassa odunsuz kaldığımız geceler!

ESKİ RAMAZANLAR
Yazan : ERCÜMENT EKREM

■ ■ ■ ■

ÇİNGENELER!

İspanya Çingenelerini, Çingene rakıslarını, Çingene evlerini, Çingene kralını anlatan çok meraklı bir tetkik

Bu güzel yazıları AYDABİR'in yeni sayısında okuyacaksınız.

Eczacı Hasanla Mülâkat

Kuvvet şurubundan tutunuz da tıraş bıçağına kadar türlü türlü müstahzaratile meşhur eczacı Bay Hasanla tanışmak ve konuşmak istiyordum. Kaç defa İstanbuldaki ve Beyoğlundaki dükkânına gittim, bulamadım. Her iki dükkânda da karşıma esmer, uzun boylu biri çıkıyordu. Bu zata soruyordum:

— Eczacı Bay Hasan burada mı?

— Ne yapacaksınız?

— Kendisini görmek istiyorum.

— Niçin göreceksiniz?

— Bir ricada bulunacağım.

Esmer adam, derhal suratını ekşitiyor:

— Yok, Beyoğlundaki dükkânına gitmiş olacak!

Diyordu. Başka bir gün Beyoğlundaki dükkâna gidiyordum. Orada da aksi gibi karşıma o çıkıyor ve bu sefer de beni İstanbuldaki dükkâna gönderiyordu.

Böylece bir hayli gidip geldikten sonra anladım ki eczacı Hasan kendisi imiş. Belki kendisinden ucu mala dokunur, bir şey isterim diye beni ihtiyaten atlatıyormuş.

Ziyaretimin sebebini anlattığım zaman pek memnun oldu.

— Birader, beni epi korkuttunuz! Dedi.

— Neden korktunuz?

— Ne bileyim ben. Bir şey istiyeceksiniz sandım. Vakıâ vermesine vermem amma, ne de olsa size de, bana da üzüntü olur. Ne soracaksanız sorunuz bakayım?

— Meslekinizden memnun musunuz?

— Bu suali sorduğunuzdan dolayı hay Allah sizden razı olsun. Gazetenize büyük harflerle yazınız. Memnun değilim. Zarar ediyorum! Niçin zarar ettiğimi sorarsanız söyleyim. Çünkü çok ucuz satıyorum. Amma bunu gel de anlat.. Bakınız, şu Hasan zeytinyağına!.. Kilosunu iki yüz kuruştan veriyorum. Senin ilâç dediğin böyle okka ile satılmaz, dirhemle satılır. Ben onun kilosunu değil, dirhemini iki yüz kuruştan vermeliyim ki kâr edeyim.

—Neden, zeytinyağının kilosu kaça?

— Azizim, o başka, bu başka.. Vakıâ bu da o amma, bizimki filtireden geçmiş. Şişeye konmuş, üstüne etiket yapıştırılmış, halis muhlis Ayvalık yağı. Düşün bir kere filtireden geçerken ne kadar dökülür, ziyan olur, ya şişe bedava mı? Etikete ne dersin? Erzak fiatına ilâç satıyorum da hâlâ söz söylüyorsun yahu!

Gişeye seslendi:

— Baksanıza, beyefendi, zeytinyağı istiyor. Yarım kiloluk zeytinyağı verin. Bir liradan fazla almayın!

— Bendeniz yağ almak istemiyorum.

— Amma, ben size yağımın nefasetini isbat etmek istiyorum. Allah aşkına alın!

— İsbat etmek istiyorsanız para almamalısınız. İddia eden ben değilim, sizsiniz!

Tekrar gişeye seslendi:

— Dursun öyle ise.. Kani oldu.

— Ne zamandanberi bu işle uğraşıyorsunuz.

— Yirmi sene oluyor.. İlk defa Beyazıtta bir dükkânım vardı. Hasan Kuvvet şurubile işe başladım. O zaman alışveriş daha azdı amma, daha keyiflidi.

— Alışveriş daha az olursa keyifli mi olur?

— Öyle değil, dükkân kirası ucuzdu. Memur azdı. Az para veriyordum. Bu az keyifli iş mi?

— Müstahzaratınızdan hangisini en çok beğenirsiniz?

— Hiç birini diğerinden ayıramam. Hepsini evlâdım gibi severim. Bazı dostlarım, benden hediye isterler, şunu ver, bunu ver derler, insan evlâdını yabancıya verebilir mi? Hiç birini vermeğe kıyamam.

— Yeni neler çıkaracaksınız?

— Çıkaracağım şeyler çok.. Mademki gazetenize yazacaksınız, bedava reklâm olur diye, söyleyim:

Hasan unu, Hasan ekmeği çıkarmıştım. Şimdi Hasan francalası, Hasan poğaçası çıkaracağım.

— Bunlar neye yarayacak?

— Hasan francalası mı? Şişmanlığa, mide rahatsızlığına!

— Bu francalaların terkibi başka türlü mü olacak?

— Hayır!

— Nasıl şişmanlığa, mide rahatsızlığına iyi gelecek.

— Tabiî ilâç olarak satılacağı için pahalı olacak. Pahalı olunca da az yenecek, az yenince de şişmanlatmıyacak ve mideyi rahatsız etmiyecek.

— Diğer müstahzaratınız neler?

— Hasan fasulyası, Hasan nohudu.

— Bunlardaki başkalık ne?

— Bakkallarda okka ile karma karışık satılır. Onun için mideyi bozar. Ben sıhhîlerini seçerek tane ile satacağım. Fakat yeni müstahrazatımın en mühimmi hangisi olacak biliyor musunuz?

— Hangisi?

— Hasan kuvvet suyu!

Bir memur çağırdı:

— Beyefendiye bir bardak bizim sudan getirin! Bardağı sizin için beş kuruştur amma, vermeseniz de zarar yok. Dostlarıma ikramı severim.

Zorla bana bu sudan içirdi.

— Nasıl buldunuz?

— Kekremsi, kuyu suyu gibi.

— Evet kuyu suyu.. Membaını ben keşfettim. Bu su bizim evdeki kuyudan çıkıyor!

— Faydası ne?

— Bunu zeytinyağı gibi filtireden geçireceğim. Kolonyama koyduğum gibi içine bir damla çiçek suyu esansı koyacağım.. Bir kiloluk şişeyi, gayet ucuz, 50 kuruştan satacağım. Mide bozukluğuna, bulantıya, baş dönmesine, safraya, hazımsızlığa, romatizmaya, nakrise, kalp illetine..

Baktım ki saymakla tükenmiyecek. Usulcacık, şapkamı alıp kapıya doğru yürüdüm. Arkamdan bağırıyordu:

— Yahu, dinlemeden gidiyorsun... Bırak ta bitireyim...

— Başka bir zaman gelirim.

— Bari boş gitme.. Bir Hasan tıraş bıçağı olsun al...

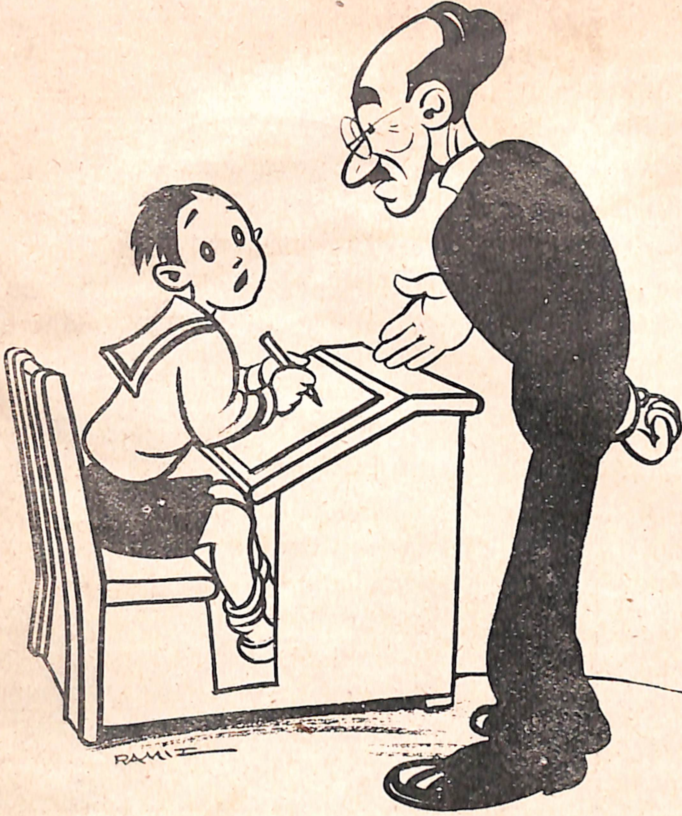
Elimle selâmladım:

— Hacet yok, hacet yok..

— Benimle mülâkatın çıkacağı nüshadan adresime bir kaç tane göndermeyi unutma.. Haydi uğurlar olsun!

Fiske

Çocuğun hakkı var!

Öğretmen — Bu kalemle resim yapılır mı hiç?

Çocuk — Neden yapılmasın bayım.. Ablam kaşını, gözünü hep bununla yapıyor!

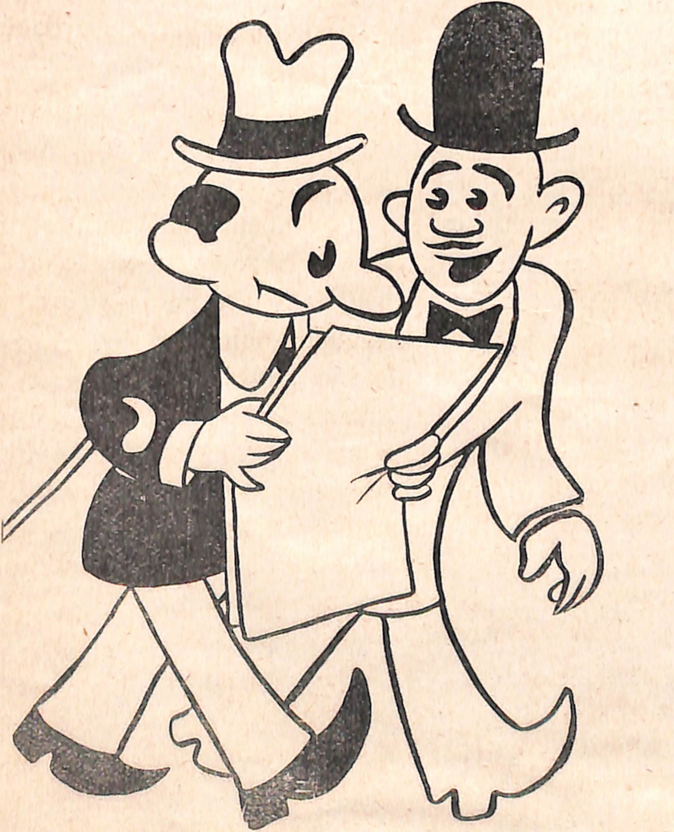
Gazetelerden : Haliç doluyor!

— Duydun mu yahu, Haliç şirketi, vapur seferlerini tatil ediyormuş!..

— Eder a, hiç karada vapur işler mi?..

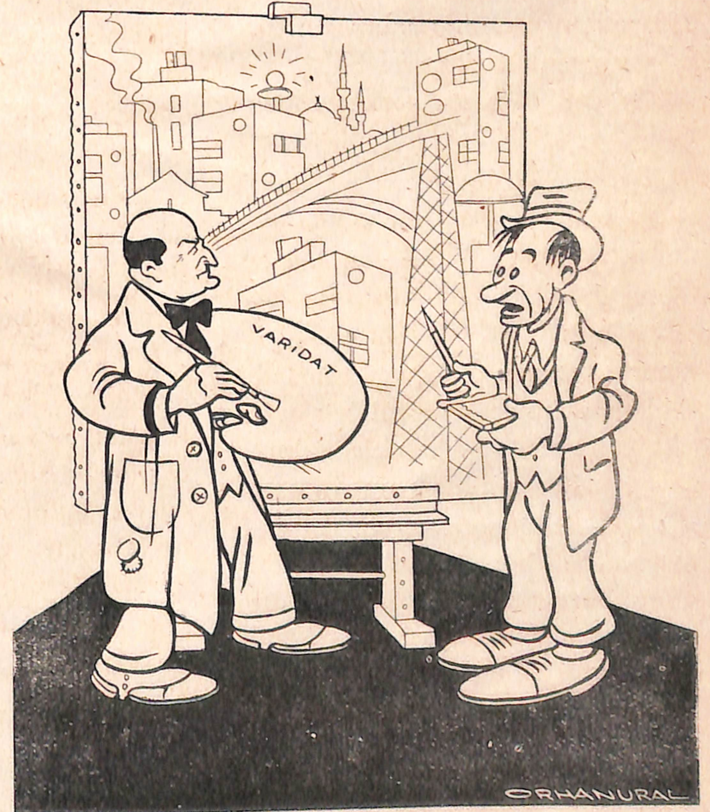
Sanat = Çıplaklık

— Bu gece seninle operete gidelim mi?..

— Gidemem.. Doktorlar eti yasak ettiler!

Gazetelerden : Şehir plânını yaptırmak için para yokmuş!

Gazeteci — Sayın Şarbay.. İstanbulu ne zaman bu resim gibi yapacaksınız?

Şarbay — Hele dur, biraz boya bulup şu resmi yapayım da ondan sonra düşünürüz!

— **Ne eski kafalı kadın, bu asırda hâlâ peçe ile geziyor!**

TURAN ÇARŞAFLARI

İstanbulda Turan çarşafları modasını hatırlar mısınız? Bunlar kadın vücutlarını gelişi güzel saran arşın arşın ince ipek kumaşlardı. Gelişi güzel dedim. Fakat o sarılışlarda ne hain, ne çıldırtıcı bir sanat ve koketlik vardı.

Bunların içinde saklanan mahlûkun neyin nesi olduğunu çok kere bilmezdik. Fakat insana öyle gelirdi ki bunlara bir kere parmağınızın ucile dokunmanız nasip olsa ipek kumaş birdenbire dökülecek, yeni hamamdan çıkmış buğulu ve sıcak bir kadın vücudu çırıl çıplak kucağınıza düşecek.

Ben ellisini geçmiş damat, gelin, torun sahibi bir adam olduğum halde ne zaman İstanbula gelen bazı dışarlıklı kadınlarda buna benzer bir çarşaf görsem heyecana kapılmaktan kendimi alamam.

Turan çarşafları İstanbulu bir grip salgını gibi ateşe verdiği sene ben yirmi sekiz otuz yaşlarında bir gençtim. O zamanın gençleri şimdikiler gibi plâj güneşlerinde evrile çevrile pişen, mektep diplomasından evvel erkeklik diplomasını eline alan cesur, soğukkanlı, tedbirli delikanlılar değildi. Evde kalmış kızlar gibi mızmız, miskin, korkak ve içli çocuklardı.

*

Turan çarşafları senesi bir de Yalova modası çıkmıştı. O zaman orada bir tek otel vardı. Haftada iki yahut üç defa Köprüden kalkan vapurlar eğlence ve macera meraklısı kırk elli kişiyi oraya taşırdı. Ben de o yaz Yalovada bir iki hafta geçirmeğe gitmiştim.

O zaman şimdiki gibi gazino, caz, dans, radyo ve saire eğlenceleri yoktu. Bizim eğlencemiz gurup saatlerinde, mehtapta korularda, su kenarlarında dolaşmak, «Rübabı Şikeste» okumak ve yaprak hışıltılarına, göllgelere karşı kollarımızı açarak: «Gel ey ebedî beklediğim hüsnü muhayyel» diye garip bir tarzda kadın çağırmaktı. Ben de bir kaç gün böyle yaptım. Fakat ormandan sesime «Lebbek!» cevabı gelmiyeceğini aklım kesince otel müşterileri etrafında dolaşmağa başladım. Aksi gibi hepsi karılı kocalı ailelerdi; yanına yanaşılmasına imkân olmıyan ecnebilerdi; nihayet bazıları da metreslerile beraber gelmiş kibar hovardalardı.

Buradan da bir şey çıkmıyacağını anlayınca kara kara düşünmeğe, İstanbula, Adalara bakarak dönüşü kurmağa başladım.

Nihayet bir gün bavulları hazırladım ve iskeleye indim. Fakat beni almağa gelen vapurdan Turan çarşaflı üç hanım çıkmasın mı? Vapurdan çıkanlar tabiî onlardan ibaret değildi. Fakat benim gözüm sade onları görmüştü.

*

Vapurdan çıkan üç Turan çarşaflı yabancı kadından sana ne diyeceksiniz?

Şimdiki gençlere bunu anlatmak güç olacağı için beyhude tafsilâttan kaçınıyorum. Hanımlarla beraber ben de tekrar Yalovaya odama döndüm ve odama yerleştim.

Artık canım sıkılmıyordu. Bütün günlerimi, gecelerimi, Turan çarşafları mümkün olduğu vakit karşıdan karşıya seyretmek, bir yere saklanıp

gözetlemek te mümkün olmadığı zaman da tahayyül etmekle geçiriyordum. Bunlar yirmi ile yirmi beş arasında üç arkadaştı. Etraflarında ihtiyarlar, hizmetçiler filân da vardı. Fakat yanlarına yanaşmak ümidi esasen olmadığı için bunların bana bir zararı dokunmuyordu.

Üçü de birbirinden güzeldi; biri esmer, biri kumral, biri kanarya sarısı...

Daima bir arada geziyorlar, gülüşüyorlar, koşuşuyorlardı. Benim alık bir hayranlıkla kendilerini takip ettiğimi onlar da anlamışlardı.

İkide birde yollarda karşılarına çıktığım zaman birbirlerine gülümsüyorlar, ben geçtikten sonra seslerini daha fazla yükselterek gülüşüyorlardı. Benim cesaretsizliğime olduğuna ne şüphe.

*

Geceleri bana gayet acayip bir hayal musallat olmuştu. Dışarıda hafif bir gürültü işittiğim zaman mutlaka Turan çarşaflılardan biri dolaşıyor sanıyordum.

Bir gece koridorda gene bir ayak sesi işittim. Ses yavaş yavaş kapıma yaklaştı. Önünde durdu. Kalbimin nasıl çarptığını anlatamıyacağım. Yavaş yavaş kapıya yaklaştım ve birdenbire açtım. Ne göreyim? Otelin hizmetçisi rüzgârdan sönmüş lâmbayı yakıyor. O gece sabaha kadar uyuyamadım; ertesi gün ve gece ayni sinirlilik... Böyle giderse İstanbula hasta dönecek, en aşağı üç ay yatakta yatacaktım. Rüzgâr her gece ışığı söndürüyor, ayni hizmetçi her geçişte durarak lâmbayı yakıyordu.

Bir gece ayak sesi gene kapımın önünde durmuştu. Fakat bu sefer nedense gecikiyordu; kulağıma bir ipek hışırtısı geldi, birinin adetâ odamı dinlediğini anlaşılmaz bir kuvvet bana haber veriyordu.

Biliyor muydum? Birdenbire yerimden fırladım. Kapıyı açtım.

Ah yarabbi! Şimdi anlatırken bile titriyorum. Baştan aşağı siyah Turan çarşafına bürünmüş, parmakları bile görünmiyen bir kadın kapının önünde duruyordu. Bir mucize karşısında gibi elim, ayağım kesilmiş, dilim tutulmuştu.

— Müsaade ederseniz içeri gireyim mi efendim? dedi.

Böyle bir teklif karşısında bulunup verilecek cevap acaba hangi dilde mevcuttur?

Bir şey söylemeden geri çekildim; o kapıyı kapadı:

— Bize daima bakıyorsunuz, dedi, üçümüzden birinin buna canı sıkıldı; sizi azarlamağa geldi.

Ben avanak avanak:

— Öldürünüz, boynum kıldan ince, dedim.

O güldü:

— Allah esirgesin, dedi, üçümüzden biri sizi daima görmeğe gelecek; amma bir şartı var... Hangisi olduğunu bilmiyeceksiniz. Üçümüz de kocalıyız. Tanınmak işimize gelmez. Beni tanımağa çalışmıyacağınıza yemin eder misiniz? Hattâ bu sözlerden sonra bir daha konuşmıyacağımıza...

— Neye isterseniz ederim.

Lâmbam zaten sönüktü; pencereden giren hafif ışığı bastırmak için de o kendi elile perdeleri kapadı; ellerim bu defa çarşafına dokundu. Demin söylediğim gibi çarşaf birdenbire kaydı; kucağımda hamamdan yeni çıkmış gibi buğulu, sıcak bir vücut buldum.

*

O artık her gece geliyordu. Konuşmadan sevişiyorduk. Saatlerce yanımda kalıyordu. Bir çok defalar şartın hiç olmazsa birini bozmağa savaştım. Elini ağzıma kapadı; az daha ısrar edersem gideceğini işaretle anlattı. Ne çare boynumu büktüm; razı oldum.

Konuşmadan sevişmek... Aşkın her şekli onun da kendine mahsus bir ayrı tadı bulunduğunu ben bu unutulmaz Yalova gecelerinde anladım.

Macera bir hafta daha doğrusu altı gün devam etti.

Bir sabah öğleye doğru yorgun, argın uyandığım zaman onların Yalovadan gitmiş olduklarını öğrendim.

*

Vadime sadık kaldım. Geceleri çırçıplak vücudunu bir Turan çarşafına bürüyerek odama gelen kadının bu üç arkadaştan hangisi olduğunu öğrenmeğe hiç bir zaman heves etmedim.

Fakat bu merak beni yirmi seneden fazla yiyip bitirmişti. Bu esmer, kumral ve kanarya sarısı kadınlardan hangisile sevişmiştim. Bunu gözümün önüne getirememek adetâ hatıramın zevkini bozuyordu.

*

Nihayet iki sene evvel onlardan birine bir baloda tesadüf ettim. Hangisi olduğunu söyliyemiyeceğim. Çünkü onun saçları da artık benimkiler gibi bembeyazdı. Fakat birbirimize takdim edilirken derhal tanıdım. O da beni tanımıştı.

O gece bir çok şampanya içildi. Masamızdaki gençler durmadan dansediyorlardı.

Bir aralık benim kafamdan da çılgın bir fikir geçti:

— Biz de dansedelim? dedim.

O hemen razı oldu.

Şampanyanın, dansın ve daha ziyade eski hatıranın sarhoşluğile kendimi tutamadım, Yalova macerasından bahsettim.

Aradan geçen yirmi beş seneye yakın zaman bana bu hatırayı anmak, ona dinlemek hakkını veriyordu.

Başı önünde mahzun bir gülümseme ile hikâyemi dinledi.

— Bir sual, benim için çok ehemmiyetli bir sual daha kaldı, dedim, bunun beni nasıl bir işkence içinde yaşattığını bilseniz acırsınız. O gecelerde odama gelen hanginizdi?

O gayet tabiî bir sesle cevap verdi:

— Sıra ile üçümüz de.

Yıldız böceği

Gazetelere göz gezdirirken!

Hergün on dört, on altı, on sekiz sayıfayı dolduracak olan yazı sürülerini, gazeteye koymadan önce, gözden geçirmek, yanlışlarını düzeltmek tek başına insan gücü yetecek işlerden değildir.Onun içindir ki memleketimizin belli başlı büyük gazetelerinde can sıkıcı bir üslûp kargaşalığı ve bir bilgisizlik dalgalanması alıp yürüyüyor.

Meselâ, geçen gün, büyüklere ve küçüklere bilgi öğretmek için yazılmış bir yazıda şöyle okudum:

«Avrupanın biricik yanardağı olan (Vezüv)...»

Anlaşılan bu gazeteci koca (Etna) yı Amerikada bir şehir ve başından ateşi eksilmiyen (İstromboli) yi Kanadada bir göl sanıyor. Bunlardan başka gene Akdenizde bir (Volkano) vardır ki daha henüz sönmüş değildir. Belki, beş, on bin yıl sonra bunlar da söner, Avrupada (Vezüv) biricik volkan olarak kalır. Fakat (Kiplin) in dediği gibi: «Bu; bir başka hikâyedir...»

Bilgi bakışından arasıra rasgelinen, böyle, Nasraddin Hocanın yataganla düzelteceği kocaman yanlışları bir yana bırakırsak keyif bozucu mesele, gazetelerdeki üslûp ve gramer ihmalleridir. Bu savsaları haberler arasında arıyacak olursak sayısını ancak Tanrı bilebilir. Ben, imzalı makaleler için söylüyorum.

Meselâ, tarihsal bir yazıda şu iki cümle:

«... Paşanın hiç bir vaka olmaksızın Selânikten ayrılması (...) Paşayı sevindirdi ve geniş nefes aldı.»

Birinci cümleye göre ikincisinin: «Ve ona geniş bir nefes aldırdı» olması gerek değil midir?

Sözüm ona «edebî» sanılan ve o niyete yutturulan romanların birinde şunu gördüm:

«... Bey odadan bir zırhlı otomobil gibi ağır ağır çıktı.»

Odadan çıkan bir zırhlı otomobil? Bunu yazan adamın zırhlı otomobilide, odayı da bildiği halde bu ikisini birbirinin içinden çıkarabilmesi, doğrusu, epeyce şaşırtıcı boşboğazlıklardandır.

Sinema haberlerinden:

«Emil Yanings bir müddettenberi (İki kralllar) adında bir filim çevirmektedir.»

İki krallar, üç öküzler, dört eşekler, beş kara bilgisizler diye sayıdan sonra gelen kelimelerin cemilendirilemi-

---

Gelecek sayımızda :

CEMAL REŞiT

ile bir

KONUŞMA!

Yazan : ORHAN SEYFİ

Sizi, hiç bir yazı bu kadar güldürmemiştir!

GÖÇMENLER!

Yapan :

RAMİZ

Harikulâde, renkli bir karikatür.

Akbabanın gelecek sayısı bir sanat şaheseridir!

---

yeceğini ilk okul çocukları da bilir. Elli yıl önce (İki ahbap çavuşlar) ve (İki bedbaht lostracılar) adlarında iki piyesler (?) oynanırdı. O zamanki mütercim (civelek) şivesizliği yarım asırdır devam ediyor, demek! Hoş bazı resmî ilânlar ise bir asırlıktır:

«... Bu gibiler hakkında muamelei lâzimeye tevessül edilmek üzere ahalîi muhteremenin lûtfen...»

Haydi, diyelim ki halka yazılan bu sözler, pek te öz kelimelerle dolu olursa beklenilen fayda alınmaz... Fakat terkipsiz de mi yazılamaz: «Bu gibiler hakkında lâzım gelen muamele yapılmak üzere muhterem ahalinin...» de denemez mi?

Ben bunların hepsine de katlanacağım, yeni çıkma kırık dökük, kesik kopuk üslûp olmasa...

Dikkat etmemiş olamazsınız, şu şekilde bir yazı yazma usulü çıktı:

«Alıver şu bardağı yerden, koyuver masanın üstüne onu...»

«Girdi kapıdan içeri, şıp deyi fırlattı başından şapkacığını, atıverdi bir koltuğa kendisini oracıkta...»

«Güneş battı kırmızı bulutların içine, sırıtmağa başladı ay da Kayışdağının ardında, bir bön surat gibi afal afal...»

Türkçe değil bu... Bu, orta oyunu ve karagözde Arnavut ve Rumelili taklidi!

Dilleri Hint - Avrupa kurallarına (kaide) bağlı olan Arnavutlar, bizim dilimizi kendi usullerine uydurup konuşurlar:

— Şu kovayı havuzdan çıkar! diyemezler.

Çıkar şu kovayı havuzdan; şeklinde konuşurlar. Bu yetişmezmiş gibi bir de cümle sonuna lüzumsuz edatlar eklerler:

— Çıkar şu kovayı havuzdan gene!

Buradaki «gene», «tekrar», «bir daha», «yeniden» demeğe gelmez. Kovayı havuzdan ilk bile çıkaracak olsalar gene «gene» derler.

Türkçede fiillerin cümle arkasına gelmesi belki, bir kusurdur. Fakat bir usta yazıcı bu kusurdan üslûbunu kolayca kurtarabilir. Konuşurken, bize öğretilen gramer kurallarını da bozmaz değiliz. Türkçe, yeri gelince, Hint - Avrupa kuralile de konuşulan ve yazılan bir dildir.

Ancak bu az kullanılan şekil, yazı üslûbuna örnek olamaz.

Lüzumu varsa o üslûpla Arnavutluğa İzmir panayırı için propaganda ve reklâm kâğıtları yollanabilir!

Arnavutça sanıp hoşlansınlar diye...

Devekuşu

Mısır ve İngiltere:

Mumya diriliyor!

PAKETTEKİ ŞEY

Elimdeki ufacık şeyi masanın üstüne bıraktım.

— Nedir aldığınız? diye sordular.

Kısacık adını söyleyip geçecektim. Vazgeçtim.

— Günde en aşağı birkaç kere elimize alıp okşadığımız, evirip çevirip yüzümüze, gözümüze sürdüğümüz, hatta öpüp kokladığımız bir şey.. dedim.

Herkes meraka düştü.

— Bence yabani adamdan bizi ayıran biraz da budur, bu paketteki̇dir. O, insanlık şartlarından biri sayılabilir. Eskiden dünyaya soysallık getiren Mısırlılar, Yunanalılar, Romalılar bile bu pratik şeklini bilmezlerdi. Onun yerine bir takım otlar ve topraklar kullanırlardı. Yazık ki tarih bu büyük ve güzel bulgu için karanlıktır. İlk cam nasıl yapıldı, pusulayı kimler kullandı, barut ne zaman ortaya çıktı... Bunlar hakkında bilgisiz değiliz. Fakat şu paketteki için bir şey bilmiyoruz... Ne ilk düşünüp yapanı, ne de ilk kullanıldığı yeri ve yılı. Halbu ki bugün hepimizin en çok kullandığımız ve kullanmasından vazgeçemiyeceğimiz şey odur. Onun yokluğu bizi kendimizden tiksindirebilir. Onunla sık sık buluşmamız, öpüşüp koklaşmamız, yüz yüze sürünüp sürtünmemiz insanları iğrenç ve yaratık olmaktan kurtarıyor.

— Adını söyleyiveriniz de meraktan kurtulalım!

— Alınız paketi, açınız. Korkmayınız, kırılmaz.

...

— A, sabunmuş !

— Evet, sabun... Dünyaya doğar doğmaz, tenimize ilk dokunan ve dünyadan çekilirken son dokunacak olan şey.

Ben sabunu yalnız temizliğe yaradığı için sevmem. Sabun ayrıca da güzel bir şeydir. Sokulganlığı tutan bir kedi yavrusu gibi tombul ve ılık elimize sürtünmeğe başladı mı, derimiz zevk ve hâz duymağa başlar, köpürür, köpürür, avucumuzda köpükten yapılmış bir kokulu çiçek gibi açılır. Bir çiçek ki ezilmez, erir. Solmaz, akar. Suya dokundukça canlanır, tenimize sürtündükçe çiçeklenir.

Eskiden - ben yetişmiştim - yemekten kalkınca, belleri ince, saçları gür Kafkas kızları önümüze gümüş leğen ve ibrik getirirler, altın teller ile uçları işlenmiş keten havlular tutarlardı. Bu leğenin deliklerle, oymalarla süslü kapağı ortasında, yuvarlak bir Edirne sabunu kuş gibi otururdu. Somaki meremerden bir yuvarlağa benziyen tostoparlak bir sabun... Bunu avuçlarımıza alır, çevirir, çevirirdik. Kafkas kızı su dökerdi, lüzumu kadar dökerdi. İyi ki bu yuvarlak somaki, şimdiki frenk sabunları gibi su damlayınca, hemen, şımarıkça köpük vermezdi; ağır ağır yumuşardı, ağır ağır köpüklenir ve kokusu yavaş yavaş yayılırdı... İnce bir gül kokusu. İğilen o Kafkas kızı, o parlayan gümüş leğen, o lâvanta çiçeği kokan havlu ve bu güllü sabun... Bu ne ince bir zevk ânı idi!

Hamamda sabunlanmak zevkini de düşününüz... Yeni ve daha süslü bir dünyaya kayıp gidiyormuşsunuz gibi bir şey!

Şimdi, şöyle, çocukluğuma doğru başımı çevirince pek iyi hatırlıyorum: vaktile Girid sabunları vardı, iç açıcı kokularile evlerimize dolardı. Bunları belki otuz yıldanberi görmedim. Görmemekle beraber üstündeki yazıları bile okuyabiliyorum: Hacı Cemali sabunları... Çuvalla alınırdı, hizmetçiler yerlere otururlar, bunları telle keserler, parçalara ayırırlardı. Sabun kalıbının tertemiz, kansız eti arasına bu telin yavaşça nasıl kayıp sokulduğu, yanlarından nasıl tahta talaşı gibi kıvrım kıvrım, büklüm büklüm, hoş dantelâlar bıraktığını görür gibi oluyorum. Hacı Cemali sabunlarının kokusu bambaşka idi... Temiz çamaşır kokusuydu. Bir koku ki bunda - Avrupanın tuvalet sabunlarındaki - hoppalık, oynaklık, koketri ve kokotluk yoktu. Bir ev hanımı kokusu... Firenk sabunları, nekadar ince ve ustalıklı kokularla yuğrulmuş olsalar, bunlar derecesinde temizlik duygusu veremezler. Girid sabunları bir devri yaşatır: Selvi sandıklara elbise ve çamaşırların bohçlalr içinde yerleştirildiği devir... Şimdiki devir aynalı dolabın askılarından sarkan elbiseler ve çekmelerinde bohçasız duran çamaşırlar devridir ki bunlarda ruj lekeleri bulursunuz ve eskiyince ekşileşen «palmoliv» ve «kadon» kokusunu duyarsınız.

Bence sabuna aktan başka renk yaraşmaz. Yasemin, ful, manulya rengi.. Başka renklere boyanan sabun bir makyaja uğramıştır.

Nedense, dilimizde, zarar verecek şeylere ilişmemek, dil ve kalem uzatmamak anlamına bir «suya sabuna, dokunmamak...» sözü geçer.

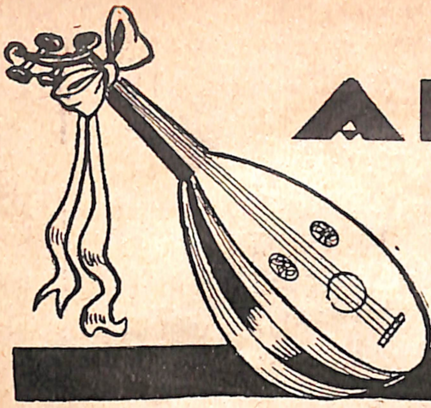
Bunun nereden ve ne için bu anlama geldiğini bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa o da benim iki anlamda da, suya, sabuna çokça dokunduğum ve birisinden fayda, öbüründen zarar gördüğümdür!

İstanbullu

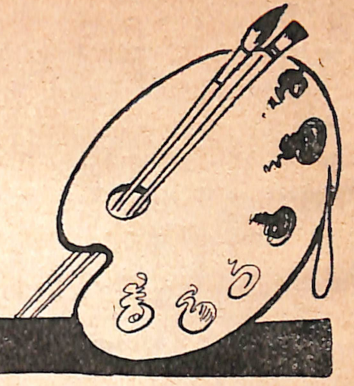
Muallimler albümünden :

Terbiyeci : Hamdi

AHRET DÖNÜŞÜ

Merdiven basamağında bir gece kandili yanıyor; karşıda kapısı aralık mutfakta bir başka mum; kuyunun üstünde bir mum daha... Bu mumun yanında eski bir koltukta sarıklı bir adam uyuyor... Kuyunun biraz ötesinde, yerde, taşlığın çarpık çurpuk yosunlu taşları üzerinde upuzun bir tabut... Üzerinde mumların titrek ışıkları altında hafifçe ağaran bir kâbe örtüsü...

Murat bu manzaranın dehşeti altında donup kalmıştı.

Abdurrahman Efendi:

— İşte sen burada yatıyorsun oğlum... Sen yaşayan bir insan değilsin, dedi ve titriyen ellerile Muradı içeri çekerek tekrar kapıyı kapadı.

*

Taşlıkta cenazeyi bekliyen sarıklı adam kapının gıcırtısile gözlerini açmış.. Uyumadığını anlatmak için yüksek sesle Kur'an okumağa başlamıştı.

Abdurrahman Efendi ile Murat, eski âdetleri üzere, kahvelerini içtiler; sonra kalemlerini alarak konuşmağa başladılar:

Murat — Belkis benim ölümüme çok üzüldü mü?

Abdurrahman Efendi — Bir zevcenin zevcinin vefatı nabehengâmını duyup ta müteessir olmamış bulunması varidi hatır olamaz. Ancak kulaklarımın hali malûm bulunduğu için hane dahilinde bir feryat ve figan mesmuum olmadı.

— Anlaşıldı. Karı pek iplememiş... Şimdi yanına çıksam mı acaba?

Abdurrahman Efendi suali okur okumaz telâşlandı; cevap verirken elleri titriyordu:

— Bu hareketten kat'iyyen mücanebet eylemek icap eder. Zira Belkis Hanım çoktan rahmeti rahmana kavuştuğunu zannettiği zevcinin zulmeti leyl arasından nagehan zuhurunu görünce vafi havf ve herasa kapılır ve bu keyfiyet maazallah vukuu vefatını da intaç eyliyebilir. Bir tehlikei diğer de varidi hatır olur ki o da hanede bulunan cühelâyı nâsın sizi tabuttan kalkmış bir hortlak zannile betekrar itlâfınıza kıyam ve tevessül eylemeleridir. Her halde bu gecelik odamda ihtifa eylemeniz daha muvafıkı basiret olacağı rey ve zumundayım.

Murat bu cevabı okuduktan sonra gözlerini tavana kaldırdı; kendi kendine:

— Anlaşıldı, dedi, karı açıktan açığa sicili bozdu. Zaten bunu tahmin etmiştim.

Maamafih ihtiyarı söyletmek için bir sual daha yazdı:

— Amcazade yukarıda mı?

— Öyle zannolunur.

— Ne vakittenberi?

Abdurrahman Efendi kalemi evirip çevirip, bir türlü cevap yazamıyordu. Murat ona yardım etti:

— Ben gittikten sonra o buraya postu serdi değil mi?

— Bir seyyibenin tek başına bir hanede beytutet etmesi caiz olmamakla ve bu nevi biçaregânı akrabanın sıyanet etmesi vazaifi insaniyetkâraneden madut bulunmakla amcazade dahi...

Kalem titriyor, cümlenin arkası gelmiyordu.

Murat gülerek ihtiyar arkadaşının yanaklarını okşadı ve yazdı:

— Korkma... Diz boyunu aşan bu rezalet üzerine benim de yeni bir rezalet çıkaracağımı aklına getirme... O kadar ham ervah değilim. Yalnız ne yapacağımı anlamak için hakikati öğrenmek isterim. Açık söyle... Olduk değil mi?

Murat «olduk değil mi?» sualini yazarken sol elile de işaretini yapıyordu.

İhtiyar adam bir an düşündü. Sonra ağır ağır yazdı:

— Allahı âlem bissevap...

— Hay çok yaşa...

Murat bu sözü derin bir sevinçle söylemiş ve Abdurrahman Efendinin yanaklarını öpmeğe başlamıştı.

İhtiyar birdenbire onu çıldırdı zannederek korktu; kapıya fırlayıp kendini dışarı atacak gibi bir hareket yaptı. Bu vaziyete düşmüş bir adamın seviniyor görünmesine başka ne mana verilebilirdi?

Fakat Murat tekrar yerine oturmuş, kalemi eline almıştı:

— Babacığım. Sevindiğime şaşma. İşi öğrendiğin zaman sen de hayret edeceksin. Seninle dünya gözile görüştük. Fakat dünya kulağile konuşmak artık nasip olmıyacağı için sana işi yazı ile anlatacağım. Ama bu da çok uzun. Onun için ben azacık senin yatağının üzerine uzanıp dinleneyim. Sen de şu defteri oku.

Murat iç cebinden sarı yapraklı bir mektep defteri çıkarıp Abdurrahman Efendiye uzatmıştı.

İhtiyar adam bunun üzerinde «Roman» diye bir iri yazı gördü:

— Aman evlât. Sende hakikaten bir gayri tabiîlik var. Roman mı yazdın? Böyle bir münasebetsizlik yaptınsa bana neye okutmağa kalkıyorsun?

Abdurrahman Efendi bunları ağzile söylemişti.

Murat açık avucunu gözlerine yaklaştırdı; sonra beş parmağının ucunu bir iki kere bir araya toplayıp açtıktan sonra yumruğile şakağını göster-

di. Bu onların işaretince: «Oku. Her şeyi gayet iyi anlıyacaksın» demekti.

Abdurrahman Efendi ders hazırlıyan bir mektep çocuğu gibi defteri önüne alarak sallana sallana okumağa, Murat yattığı yerde sigara içmeğe başladı.

— 3 —

Roman

«Bu roman bir ressamın hikâye vadisinde ilk kalem tecrübesidir. Adı bittikten sonra konacak, mevzuun aldığı şekil üzerine «Felâketin esrarı» yahut «Saadetin esrarı» olacaktır.

P. R.

Çekmeceler civarında müselles şeklinde bir çiftlik... Kaidesi Marmaraya dayanıyor; zirvesi bir dağ duruğunda bitiyor.

Bu çiftliğin bir hususiyeti vardır. Bilinen, görülen ve tahayyül edilen çiftliklerden hiç birine benzemez.

Bu çiftlik bir hürriyet, hem de alabildiğine bir hürriyet ülkesidir. İşçiler istedikleri gibi ve istedikleri saatte çalışırlar; toprak, sahibinin istediği mahsulü değil, kendi istediği mahsulü verir. Meselâ sahibinin buğday vermesini istediği yerde bir hüdayi nabit yonca tarlası yetişir; pirinç ekilen sulak saha sazlık olur, rüzgârlı gecelerde marti, yaban ördeği sesleri ve uzaktan uzağa derin ney iniltilerile dolar. Zerzevat tarlasında türlü türlü çiçekler lâvantalar yetişir; buna mukabil en olmıyacak yerde ebegümeci, deve dikeni, hindiba gibi resmî hâl piyasasında fasıl ve maddesi olmıyan fakat gene de hasıyetli zerzevatlardan sayılan nebatlar meydana gelir.

Hayvanlar da aşağı yukarı ayni haldedir. Ayni hudutsuz hürriyetten istifade ederler. Çiftliğin bir binası vardır. Adetâ orta asırlardan kalma bir şatodur. Amma şato şömineleri önünde de son sistem kübik mobilyalar durur.

Hayvanlar hürdür demiştim. İstedikleri yerde gezerler, istediklerini yerler. Meselâ tavuklar folluğa yumurtlamazlar da odalardan birinde bir elbise dolabına yumurtlarlar. Eşekler iki kenarına lâvanta, gül fidanı, şebboy, menekşe dikilmiş uzun yollarda ağır ve şairane grup gezintileri yaparlar ve arasıra hakimane sırlar tevdi ediyorlarmış gibi burunlarını çiçeklere yaklaştırdıktan sonra onları ötesinden berisinden ağır ağır yemeğ başlarlar.

Bu çiftlikte derin etüdler yapmak ve bunlardan büyük ilmî neticeler çıkarmak mümkündür. Benim müşahedeme göre bunlardan biri mutlak hürriyetin hayvanlara yaramadığıdır.

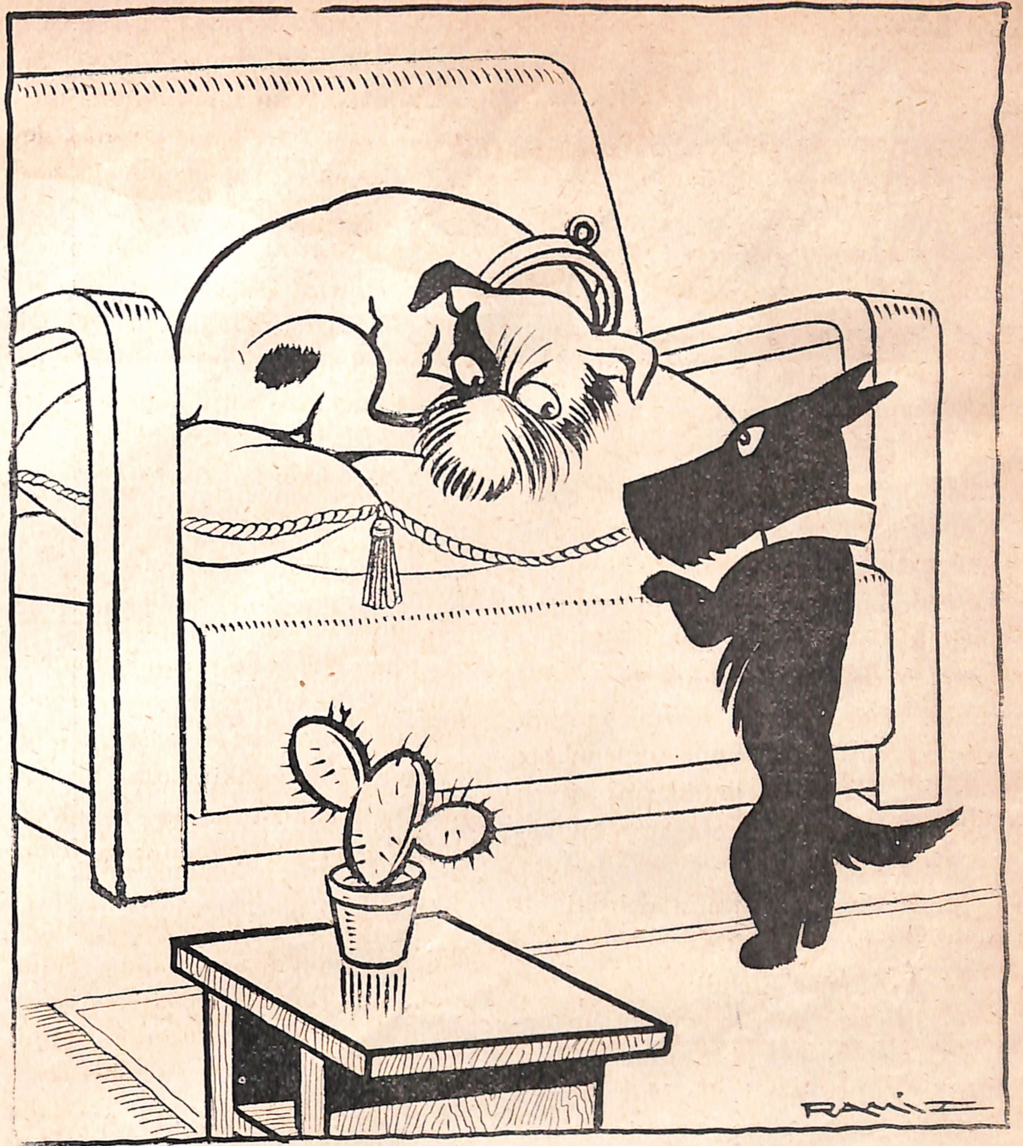
Meselâ ağır yükler altında ezilen, dikenle beslenen, üstüne de dayak yiyen eşekler gayet gürbüz oluyorlar da burada gül ve menekşe yaprağı, lâle soğanı yemeğe müsaadesi olan eşekler nazü naim içinde büyütülen asilzade çocukları gibi cılız ve hastalıklı yetişiyorlar. Bunların kıllarının altına bakılsa adetâ o çocukların tatsız, şeffaf derileri sezilecek. Kıl diyorum amma bazılarında o da kalmamış, uyuz olmuşlar, derileri yüzülmüş... Bazan bu hayvancıkların haline bakar da derim ki: «A biçareler bu kadar refah içinde size ne oldu ki merhum ressam Murat gibi kötülediniz. Onun hali malûmdu. Sizse beğendiğinizi yiyorsunuz; beğenmediğinizi tepip geçiyorsunuz.»

(Şahsî mahiyette olan bu gibi mülâhazalar roman tekniğine uygun olmadığından eser temize çekildiği zaman hazfedilecektir). Bu hiç bir çiftliğe benzemiyen garip çiftlik bu kadar zamandanberi nasıl yaşıyor? Nasıl iflâs edip mezada çıkarılmıyor?

Buna ilkönce ben de şaştım. Fakat sonradan aklımla izah ettim:

Topraktan ne çıkarsa iyi kötü bir işe yarıyor.

Meselâ iki komşudan biri avcılıkla, biri zerzevatçılıkla yaşasa, fakat anlaşılmaz bir hikmet neticesi avcının tüfek atışında önüne bir lâhana yahut

Fino — Duydun mu?.. Kuduz var diye köpekleri zehirliyorlarmış?
Bobi — Bize göre değil, serseriler düşünsün, biz yüksek tabakadanız!

üç beş patlıcan düşse, zerzevatçının ektiği tohumlardan da faraza bıldırcın, yahut keklik bitse bu iki insanın zarar etmesi lâzım gelir?

Bizim müselles biçimindeki çiftlikte pirinç ekiyorlar, kamış çıkıyor, yaban ördeği çıkıyor ve neticede bunlardan ötekine yakın kâr getiriyor.

Nitekim fena ekilen bir buğday tarlasında çıkan yabani otları da her sene bir müşteri bulup ucuz pahalı satıyorlar.

*

Marmaradan geçen vapurlar bizim çiftliği etrafındaki toprakların arasında mutlaka sapı yukarıda, kanatları aşağıda bir muhteşem işlemeli yelpaze gibi görüyorlardır. Onu denizden ve uzaktan seyretmedim. Fakat gözümle görmüş gibi biliyorum.

Çünkü mevsimleri ve nebatları öteki çiftliklerden bambaşka olan bu çiftliğin renkleri de elbette başkadır.

Gelelim çiftliğin sahiplerine. Bunlar bir baba kızdan ibarettir. Bir de erkek oğulları varmış amma senelerdenberi Amerikada musiki tahsilinde imiş. Ev işlerine babanın Nevbahar ismindeki yeğeni bakar ve bu Nevbahar olmasa çiftliğin hali hakikaten dumandır.

Nevbahar ismi bu kız için seneden seneye bir alay hükmünü almaktadır. Çünkü zavallı Nevbahar otuzunu çoktan geçmiş ve ihtiyar kız olmağa başlamıştır.

Patronun yirmi yaşındaki kızının adı Nermindir. Bu isim de bir Allahın hikmetidir. Çünkü Nermin Hanım Macar kadanaları gibi enine boyuna bir mahlûktur.

Nermin Hanım geçen sene nişanlısından ayrılmıştır. Bunun için dertlidir.

Nişanlısı ufak tefek, cılız bir adammış. İkide bir motörle çiftliğe gelirmiş. Bir gece, her halde karanlıkça bir gece bu genç kız nişanlısile dolaşıyormuş... Bir aralık kızın bir mendil almak için eve dönmesi lâzım gelmiş... Geri geldiği vakit nişanlının bir hiyaban içinde kırıta kırıta yürüdüğünü görmüş; sinema artistlerinden öğrenilmiş acayip cilveler vardır ya... Bu da öyle bir cilve yapayım diye bir yere saklanmış, sonra karanlıkta nişanlının arkasından patır patır koşuvermiş... Nişanlı birdenbire «haaaaay» diye bağırarak kaçmağa başlamış... O kaçar, Nermin kovalar. Nihayet delikanlının ayağı bir taşa takılmış, burnunun üstüne fena halde düşmüş, dere gibi sümükler, kanlar akmağa başlamış...

Nermin şaşırmış; «vah vah ne oldunuz» demiş... Delikanlının aklı başında olmadığı için hakikati olduğu gibi ağzından kaçırıvermiş:

«Siz birdenbire patır patır koşunca başı boş atlardan biri beni kovalıyor sandım da ondan korktum» demiş ve neticede nişan bozulmuş...

Nermin Hanım işte böyle bir Nermin Hanım..

Babaları Cebbar Beye gelince, dedim ya bu ailede bütün isimler tersine takılmış. Cebbar Bey deyince gözönüne tıraşlı kıranta başının derileri kat kat, boyalı pala bıyıklı, bozuk kırmızı renkli, katil bakışlı yanına yanaşılmaz bir aksi dere beyi gözönüne gelir değil mi?

Hayır! Cebbar Bey yüzüne konan sineği kovmaktan âciz halim, selim bir adam... Haspam fazla olarak ta ressam... Çiftliğin perişanlığı yetmiyormuş gibi bir de ötesinin berisinin resmini yaparak biçareyi bir kat daha rezil ve gülünç bir şekle sokar.

Geçen sene halim selim Cebbar Beyi alacaklılar fena halde sıkıştırmışlar; parayı tabiî verememiş, fakat yüksek faizle onlardan tekrar borç istemiş. Alacaklılarda pek merhamet bulunmaz amma bunlar nasılsa insan adamlarmış: «Birader! Haydi sana tekrar para verelim.» Fakat bu iş böyle gitmez... Sen bu çiftlikte bir ıslahat yapmazsan yanarsın» demişler. Cebbar Bey de işlerine kat'î bir çekidüzen vermeğe karar vermiş.

(Not: Bu ifade tarzı pek roman ifadesine benzemiyor amma ikinci tashihinde bir çaresine bakılır.)

Gelelim Cebbar Beyin bulduğu ıslahat usulüne.

İnsanın bir işi kendi adamlarile başaramıyacağına aklı keserse ne yapar? Ecnebi mütehassısı getirtir değil mi? O da böyle yapmış. Fakat getirdiği çiftlik mütehassısı ne Macaristandan, ne Almanyadan. Priştineden. Çiftlik kâhyası şimdi Priştineli Ramazan Ağadır.

(Arkası var)

Bir şaheser

AYDABİR

DÖRDÜNCÜ

Sayısile bir şaheser hazırlıyor.

Resimler — Yazılar — Basılış

TAM BİR AVRUPA ESERİDİR!

Yazılardan bazıları :

BAR KIZLARI!

[Barlara düşen Türk kızları hayatlarını, düşüşlerini, zevklerini anlatıyorlar.]

Rislim reportaj..

■ ■ ■

ARNAVUTKÖYÜ KIZ KOLEJİNDE BİR SAAT!

[Kolej talebesi çalışmalarını, eğlencelerini, istikbal düşüncelerini anlatıyorlar!]

Rislim reportaj..

■ ■ ■

TARİHTE MEŞHUR SARHOŞLAR!

[Üstat Ahmet Refik güzel üslûbile tarihte içki âlemlerini anlatıyor.]

■ ■ ■

YENİÇERİNİN KAÇIRDIĞI KIZ!

[M. Turhan, tarihten canlı bir macera çıkarıyor: Boğaziçinde bir kız kaçırma vakasını anlatıyor!]

■ ■ ■

RIZA TEVFİK VE YENİ ŞİİRLERİ..

[Orhan Seyfi, Rıza Tevfiğin Kıbrıs'da basılan (Serabı Ömrüm) isimli şiir kitabını tenkit ediyor!]

■ ■ ■

DİŞLERE NASIL BAKMALI?

[Dişçi mektebi doçenti Suad İsmail, salâhiyetli kalemile bu mühim mevzuu izah ediyor.]

■ ■ ■

ERCJMEN EKREM

[Eski ramazan hatıralarını anlatıyor]

Hapishanelerimiz asrîleşiyor

Bu haftaki gazetelerden birinin baş sayıfasında üniformalı, iyi taranmış parlak saçlı, temiz ve kibar çehreli, atlet yapılı dört genç resmi vardı. Üniformayı tanıdığım üniformalardan birine benzetememekle beraber bunların Avrupada teknik mekteplerden birinde makine mühendisliği filân gibi yüksek bir ilim öğrenmeğe gönderilmiş gençlerimizden sandım. Göğsüm iftiharla kabardı. Çehrelerinden sıhhat ve neşe akmasına da ayrıca memnun oldum. Fakat biraz sonra resmin altındaki yazıyı okuyunca anladım ki bunlar yeni usul hapishanelerimizin bilmem kaçar senelik misafirlerdenmiş. Marmara adasındaki yeni hapis evinde müddetlerini tamamlıyacak ve bu arada ziraat ve balıkçılıkla meşgul olacaklarmış.

Kimsenin saadetinde gözü olmıyan feragat ehillerinden olduğum için «Allah versin» dedim.

Bir başka gazetemiz de aynı günlerde iç Anadoludaki hapis evlerimizden birinin günden güne asrîleştiğini burada modern tesisattan istifade eden halıcılığın inanılmıyacak bir şekilde ilerlemekte olduğunu yazıyordu.

Ben kendi hesabıma bunda inanılmıyacak bir şey görmüyorum. Senenin yarısını tatil, yarısını kitapsızlık, muallimsizlik, kır gezintileri ve müsamerelerle geçirmiyen bu yeni kültür ve sanat kurumlarında herhangi bir mektepten daha ciddiyetle çalışılacağına hiç şüphem yoktur.

Bu iki iç açıcı havadis bana gelecek senenin bugünlerinde ayni gazetelerde okuyacağımız muhakkak olan şu havadisleri ilham etti:

*

Bir mahkûmla mülâkat

Marmara adasındaki hapis evini ziyarete giden özel aytarımızın mektubu:

Beni allı morlu çiçeklerle bezenmiş bir bahçenin köşesinde kabul etti. Ayağında bir golf pantalonu, arkasında bir spor fanilâsı vardı. Marmaraya karşı güzel bir verandanın altında yer göstererek:

— Buyurun; oturun, dedi, galiba çok yürümüşsünüz. Potininiz patlamış.

Denizi yürüyerek geçmediğim muhakkak olmakla beraber «öyle» dedim ve oturdum.

— Nasıl vakit geçiriyorsunuz?

O piposunu doldurarak:

— Biraz bahçecilik; biraz deniz sporu, dedi, geçenlerde iflâs eden bir deniz kulübünün kotralarını ucuzca aldık. Balık kayığı olarak kullanıyoruz, havasını bulursak Marmarada bir kaç günlük gezintiler yapıyoruz. Müziğin ahlâk terbiyesi üzerindeki tesirlerini nazarı dikkate alarak bu kotralara radyo da koydular. Hâsılı güzel bir hayat... Denizden bıktığımız zaman karada toprakla uğraşıyoruz. Günler geçip gidiyor.

— Bir eksiğiniz yok mu?

— Maalesef var... Sosyetemizde kadın yok... Geçenlerde bir istida verdik. Hapis evimizin muhtelit olmasını istedik. Dileğimiz haklı görülmüş. Yakında kadın mahkûmları da buraya getireceklermiş. İlk geldikleri gece bir balo vereceğiz.

— Çok güzel. Aranızda halinden şikâyet eden var mı?

— Yok.

Bu esnada bir ses: «Nası yok, ben varım» dedi.

Döndüm; arkamda ufak tefek, cılız, tıraşı uzamış bir adam gördüm. Kılık kıyafeti de pek iyi değildi.

— Anlaşılan yeni mahkûmlardansınız, dedim, daha kanınız, canınız gelmemiş...

Gazetelerden : Mezarlıklardan selvileri çalıyorlar!

— Dünya tamtakır kaldı galiba...

— Nereden anladın kardeşim?

— Görmüyor musun ayol, hırsızlar artık çalacak bir şey bulamıyorlar da ağaçları söküyorlar!..

— Bilâkis gayet eski... Otuz senelik...

— Babanızı filân mı kestiniz sakın!?

— Daha büyük bir kabahat... Ne ise söyletmeyin.

— Siz denize çıkmıyor musunuz? Bahçe ile uğraşmıyor musunuz?

— Ne gezer... Kapalı ve karanlık odamdan çıkmağa imkân var mı?

— Vah zavallı, siz kimsiniz?

— Ben bu hapis evinin müdürüyüm.

Mahkûm bana binayı gezdirmeyi teklif etti. Dolaşmağa başladık.

Kapıdan girerken karşımıza elinde kahve tepsisile beyaz gömlekli bir garson çıktı. Mahkûm:

— Oğlum bize de iki kahve dedi. Sonra bana dönerek sordu:

— Maamafih isterseniz bir aperetif, meselâ rakı da alabilirsiniz!

— Rakı burada yasak değil mi?

— Burada insanlığın hiç bir hakkına ilişilmemek esastır.

— Bu adam garson mu?

— Hayır, hapishane gardiyanı... İşi olmadığı için garson gibi kullanıyorlar, biz de biraz bahşiş veriyoruz.

Mahkûmla banyo dairesine doğrulmuştuk. Birinin yüksek sesle ağlayıp bağırmakta, arkadaşlarının onu teselliye çalışmakta olduklarını gördük.

Arkadaşıma:

— Bir derdi mi var? Hapishaneye yeni mi geldi? diye sordum.

O — Hayır, dedi, cezasını bitirdi de bu akşam hapishaneden çıkarıyorlar. «Ben dışarıda ne yapacağım?» diye ağlayıp bağırıyor.

Nihayet dayanamadım:

— Bir sual daha soracağım, dedim, fakat sırf şahsıma ait... Demin kunduramın yırtığı dikkat ve pek te merhametinizi celbetti. Lûtfen bana cevap verin. Ne yapmalıyım ki ben de şu serbest gazete muharrirliğinden kurtularak şurada üç beş ay can besliyeyim?

Mahkûm merhametle gülümsedi:

— O senin becereceğin iş değil. dedi.. Bu kalemle olmaz. Bu saadete ermek için sopa, sustalı çakı, maymuncuk ve saire kullanmasını bilmek lâzım.

*

Yerli Mallar Pazarı

Salonlarınız için Döşemelik kumaş Almak istiyorsanız!

Kızınıza gelin elbisesi Zevcenize balo tuvaleti Yavrunuza şık bir Rob yapacaksanız !

Kendinize, soğuk işlemez, Rüzgâr ve kar geçmez, Solmaz ve tüyü dökülmez Bir palto lâzımsa !

SUMER BANK
Fabrikalarının

Emsalsiz kumaşlarını satan Yerli Mallar Pazarlarına uğrayınız

ANKARA, İSTANBUL, GALATA, BEYOĞLU, İZMİR, SAMSUN.

Baba fedakârlığı

Başka bir gazeteden:

Gazetemiz mürettiplerinden Bay Ahmedin Cerrahpaşa hastahanesinde yara bere içinde yatmakta olduğunu haber aldık. Hatırını sormak üzere muharrirlerimizden birini gönderdik.

Mürettibimiz muharrire aynen şunları söylemiştir:

«Haylâz bir oğlum var. Mektepte okumasından ümidimi kestim ve kendisini adam etmek için son bir baba fedakârlığında bulundum. Dün gece elime bir değnek alarak çapkının üzerine yürüdüm. Kazık gibi herif benim gibi ihtiyardan dayak yiyecek değil a. Kızdı, başımı, gözümü yardı; zaten benim de istediğim bu idi. Kendisini tevkifhaneye götürdüler. Beş on gün sonra hapis evine girecek. Benim sayemde bir sanat öğrenir, eli ekmek **tutar.»**

Üçüncü bir gazeteden:

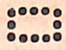
Halıcılığımızın terakkisi

Hapishanede dokunan halılarımızın Hür İran atelyelerinde dokunan halıları nefaset itibarile çoktan geçtiği malûmdur.

Ancak bu kıymetli müessesede yetişen sanatkârların bir zaman sonra mahkûmiyetlerini bitirmekte ve tezgâhlarından ayrılmakta olmaları bu sanatın istikbali için bir tehlike teşkil etmektedir.

Türkofisin ileri gelen azalarından biri: «Ancak on seneden fazla hapse mahkûm bulunanları bu müesseseye almak ve az cezalı mahkûmaları Sultanahmetteki Umumî Hapishaneye iade etmek suretile bu tehlikenin önüne geçilebileceği kanaatinde olduğunu» bir muharririmize bildirmiştir.

Karga

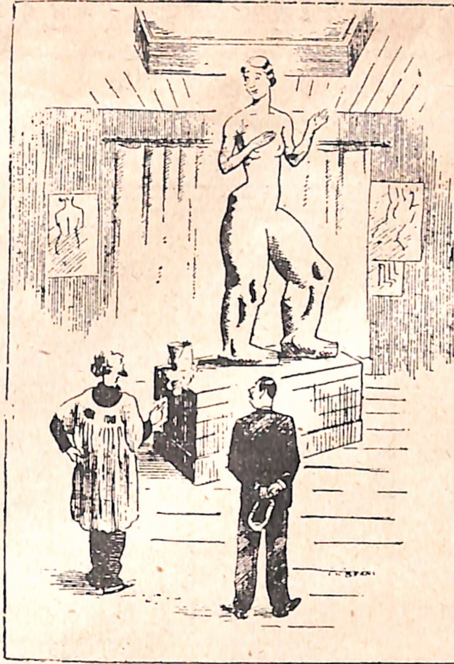

Ecnebi Karikatürleri

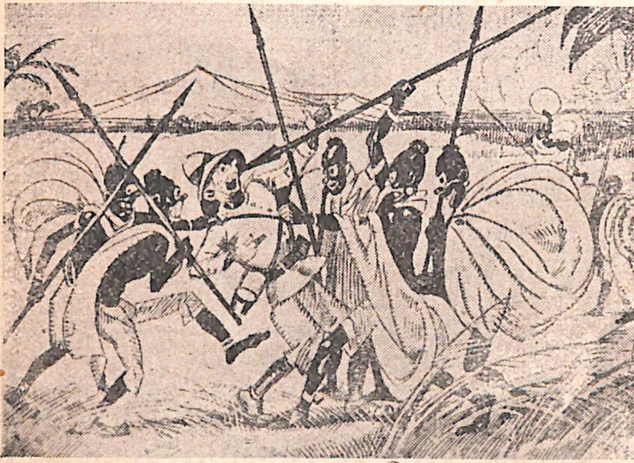
Habeşistanda :
— Yahu, biçare horozu ne öldürüyorsun?..
— Tüyleri İtalyan şapkasına benziyor da!..
[İtalyan karikatürü]

— Ayol bu heykelin altı kısmı ne olmuş böyle?..
— Şey.. Yarıya gelince eski sanattan vazgeçip kübik oldum!
[İngiliz karikatürü]

— Bana aşkını isbat için bir fedakârlık yapar mısın?..
— Pazar günü hepinizi sinemaya götürürüm!
[Alman karikatürü]

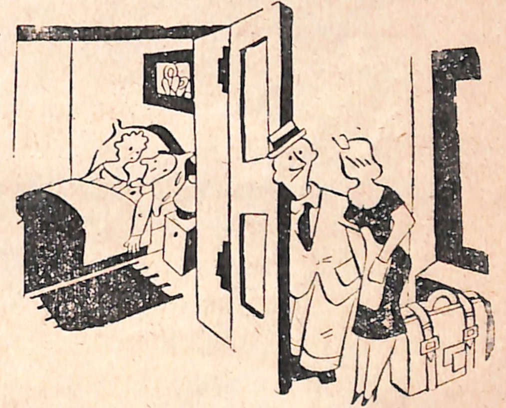

Habeşliler — Kahrolsun beyazlar!..
İngiliz — Ayol, ben beyaz değilim, İngilizim!..
[İtalyan karikatürü]

AYDABİR

Dördüncü sayısında
Şu imzaları bulacaksınız:

PEYAMİ SAFA
REŞAT NURİ
ORHAN SEYFİ
HALİT FAHRİ
FAİK SABRİ
AHMET REFİK

Erkek — Yahu, şu insanlar ne iftiracıdır.. Bir mektup aldım: (Karını bir arkadaşınla yakalıyacaksın) diyor.. Halbuki, ben bu herifi hiç tanımıyorum!
[Fransız karikatürü]

— Sigorta olmak istiyorum...
— Hayat mı?.. Yangın mı?
— Hem hayat, hem yangın: Bir bacağım tahtadır!..
[İsveç karikatürü]

— Aalbümünüzde (Roçild) in imzası yok..
— Vardı amma, bir çeke geçirtmek için matbaaya yolladım!
[Fransız karikatürü]

— Evin nerede?.. Söyle de götüreyim?
— Hindistanda!
[Leh karikatürü]

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

En kolay, en parlak, en sürekli yanan
Kömür Türk Antrasitidir

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

En çok ısıtan, koku, duman yapmadan yanan
ve yanarken parçalanmayan kömür

TÜRK ANTRASİTİ dir

Reklâma inanmayın

Alanlara Sorun

Her Sobada ve Maltızda yanan, fira
vermeyen, en hafif ve en ucuz kömür

TÜRK ANTRASİTİ dir

Satış Yerleri:
Yenicami işhan Maden kömürü işleri T. A. Ş.
Galata İş Bankası şubesi

TELEFUNKEN

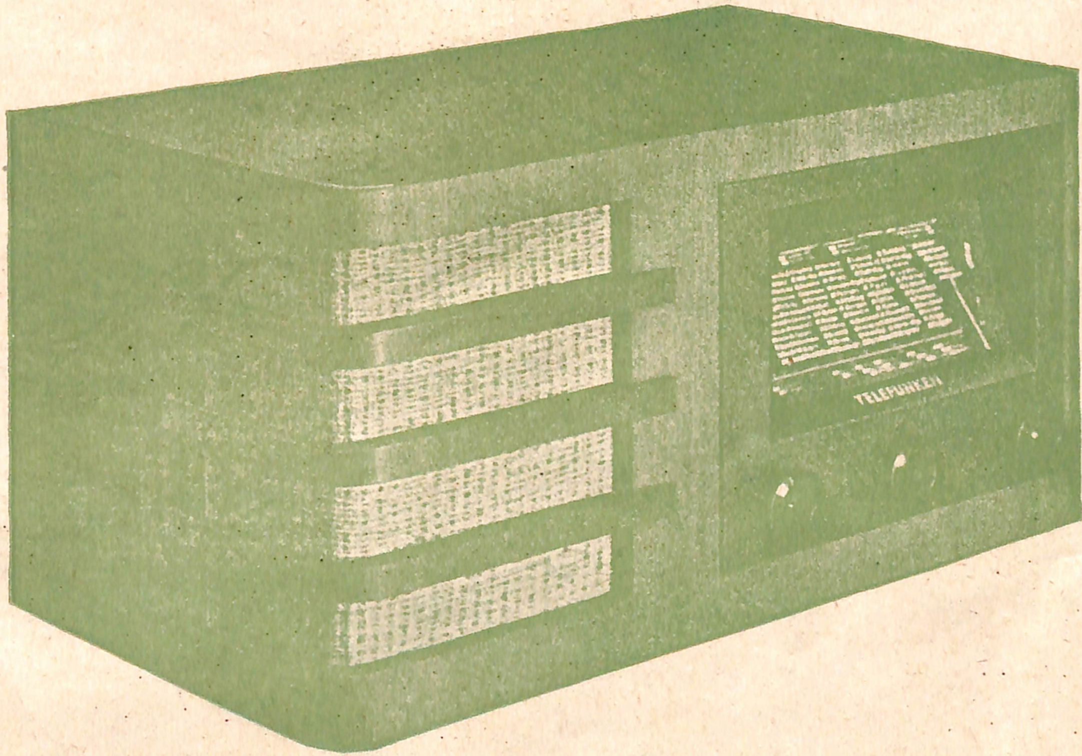
1936 Modeli

Radyo Meraklılarını Şaşırttı...

1 — 9 — 3 — 6 Modeli TELEFUNKEN en yeni Radyo tekniğine göre yapılmıştır. Bundan dolayı Radyo meraklıları bu model karşısında hayranlıklarını saklayamıyorlar.

Dünyanın dört bucağından gelen bütün konserleri, konferansları, savaş havadislerini 1936 TELEFUNKEN Radyosu kadar temiz ve berrak olarak hiç bir Radyo dinlememiştir.

BOURLA BİRADERLER ve Ş[sı]

Galata Hazaren Caddesi — Beyoğlu: İstiklâl Caddesi — Ankara Bankalar Caddesi — İzmir: Gazi Bulvarı

.... ve SATIE'nin bütün şubelerinde ....

Akşam Matbaası